

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Sžsk/29/2017
Identifikačné číslo spisu: 5014200297
Dátum vydania rozhodnutia: 29.05.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Viola Takáčová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:5014200297.3

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Violy Takáčovej, PhD. a členov senátu JUDr. Zdenky Reisenauerovej a JUDr. Eriky Čanádyovej právnej veci žalobcu: M. V. O., bytom J. Xa/XX, XX-XXX G.-G. A. republika, zastúpeného JUDr. Ing. Zuzanou Kvakovou, advokátkou so sídlom J.M. Geromettu 146/1, Žilina, proti žalovanej: Sociálna poisťovňa, ústredie v Bratislave, Ul. 29. augusta č. 8, za účasti: B. M. O., bytom A. o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej č. 8721-3/2014-BA zo dňa 29. januára 2014, o kasačnej sťažnosti žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Žiline č. k. 21Scud /10/2014-85 zo dňa 8. marca 2017, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Žiline č. k. 21Scud/10/2014-85 zo dňa 8. marca 2017 m e n í tak, že rozhodnutie žalovanej číslo: 8721-3/2014-BA zo dňa 29. januára 2014 z r u š u j e a vec jej v r a c i a na ďalšie konanie.

Žalobcovi priznáva voči žalovanej právo na náhradu trov konania pred správnym súdom a právo na náhradu trov kasačného konania v rozsahu jednej pätiny.

Odôvodnenie

1.

1. Krajský súd v Žiline rozsudkom č. k. 21Scud/10/2014-85 zo dňa 8. marca 2017 zamietol žalobu o preskúmanie zákonnosti postupu a rozhodnutia žalovanej číslo: 8721-3/2014-BA zo dňa 29. januára 2014 a žalobcovi náhradu trov konania nepriznal.

2. Rozhodnutím číslo 8721-3/2014-BA zo dňa 29. januára 2014 Sociálna poisťovňa, ústredie ako odvolací orgán, rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočka Trnava, číslo 700-0240/2011-23 z 9. septembra 2011 zmenila tak, že vypustila text: „... nevznikla účasť na nemocenskom poistení, dôchodkovom poistení a poistení v nezamestnanosti...“ a vložila text: „... nevzniklo povinné nemocenské poistenie, povinné dôchodkové poistenie a povinné poistenie v nezamestnanosti...“. V ostatnom rozhodnutie potvrdila.

3. Prvostupňovým rozhodnutím Sociálna poisťovňa, pobočka Trnava, ako orgán príslušný podľa ustanovenia § 178 ods. 1 písm. a/ bod prvý zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) rozhodla v prvom stupni o vzniku, prerušení a zániku sociálneho poistenia v sporných prípadoch tak, že zamestnancovi M. O., nar. XX. M. XXXX, bytom J., nevznikla účasť na nemocenskom poistení, dôchodkovom poistení a poistení v nezamestnanosti dňom 1. augusta 2010.

4. Krajský súd preskúmal žalobou napadnuté rozhodnutie spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo a oboznámil sa s listinnými dokladmi založenými v spise. Vykonaným dokazovaním zistil, že žalobca dňa 1. mája 2011 uzatvoril pracovnú zmluvu so zamestnávateľom B. M. O.i - GM CONZULTING, s miestom podnikania Buková 22, na území Slovenskej republiky, s dojednaným druhom práce podľa pracovnej zmluvy - promotér vyučovania obchodnej angličtiny. Ďalej bolo preukázané, že žalobca súčasne vykonával samostatne zárobkovú činnosť v členskom štáte - v Poľskej republike . Žalobca bol registrovaný pre potreby poistenia v Slovenskej republike od 1. augusta 2010 do 30. januára 2012. Príslušná inštitúcia mu udelila číslo sociálneho poistenia v registračnom liste FO. Zamestnávateľ žalobcu bol vedený v registri zamestnávateľov vedeného Sociálnou poisťovňou, pobočka Trnava od 7. apríla 2010. Podnikateľský subjekt ukončil svoju činnosť ku dňu 2. jún 2012.

5. Žalovanému bola doručená informácia z poľskej inštitúcie ZUS Váršava, že v posledných rokoch vznikli firmy, ktoré sprostredkujú pre poľských SZČO zamestnanie na úväzok v iných členských štátoch, pričom v mnohých prípadoch cieľom tejto činnosti nie je výkon zamestnania na pracovnú zmluvu, ale vyhýbanie sa plateniu odvodov na sociálne zabezpečenie ZUS z podnikateľskej činnosti, ktorú vykonávajú v Poľsku.

6. Sociálna poisťovňa, pobočka Trnava vykonala dňa 7. júla 2011 fyzickú kontrolu priamo v sídle zamestnávateľa, ktorú mal zamestnávateľ uvedenú vo výpise zo živnostenského registra. Kontrolou bolo zistené, že sídlo zamestnávateľa bolo v rodinnom dome, v ktorom sa nenachádzala žiadna prevádzka, v ktorej by mohli zamestnanci vykonávať prácu a v čase kontroly nebol v mieste podnikania prítomný zamestnávateľ ani žiadny jeho zamestnanec. Ku kontrole neboli predložené žiadne doklady, ktoré by preukazovali, že zamestnávateľ prideľoval zamestnancom prácu počas trvania pracovnoprávného vzťahu a že zamestnanci na území SR prácu skutočne vykonávali. Zistené skutočnosti nepreukázali splnenie kritérií na uznanie miesta sídla zamestnávateľa uvedené vo výpise zo živnostenského registra, zamestnávateľom nebola vedená ani evidencia dochádzky. Z pracovných zmlúv zamestnancov, ktorí mali bydlisko výlučne v Poľskej republike bolo zistené, že zamestnávateľom ustanovený pracovný čas bol 40 hodín týždenne a dohodnutá dĺžka pracovného času bola 1/8 z pracovného času, hrubá mzda zamestnanca bola 40,-- eur mesačne. Zamestnávateľ žalobcu bol s obsahom vypracovanej správy o vykonanej kontrole vypracovanej dňa 14. júla 2011 oboznámený, bol vyzvaný na predloženie relevantných dôkazov preukazujúcich výkon práce zamestnancov na území SR. Zamestnávateľ predložil štvrtročné správy o vykonaní práce, ku ktorým boli pripojené vizitky z hotelov a reštaurácií. Iné doklady ako objednávky od slovenských subjektov na internetové školenia realizované na Slovensku, faktúry za vykonané služby, certifikáty zamestnávateľa, resp. zamestnancov, objednávky a faktúry na výučbu obchodnej angličtiny, či iné činnosti realizované zamestnancami na území SR zamestnávateľ nepredložil ani po následnej výzve. Na základe výsledkov kontroly nebolo preukázané, že žalobca vykonáva činnosť ako zamestnanec na území SR, preto dňom 1. augusta 2010 nemohol byť na území SR poistený ani podľa čl. 11 (3), čl. 13 (1) a čl. 13 (3) koordinačného nariadeniami (ES) Európskeho parlamentu a Rady č. 883/2004 z 29. apríla 2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia v znení nariadenia (ES) Európskeho parlamentu a Rady č. 988/2009 zo 16. septembra 2009 (ďalej len „základné nariadenie“), ktoré upravujú oblasť sociálneho zabezpečenia na území Slovenskej republiky.

7. Podľa názoru krajského súdu žalobca nepreukázal konkrétne vykonávanie prác jednak v súlade s inštrukciami vykonávania prác. Z listinných dôkazov (preukazujúcich výkon prác) predložených žalobcom absentoval dátum ich vyhotovenia. Z ich obsahu nebolo zrejmé, za ktorý konkrétny štvrtrok bola správa realizovaná, absentoval v nich dátum vykonania prác, konkrétne miesto vykonania prác,

okrem označenia Bratislava ako aj rozsah prác, ktoré mali v uvedených firmách realizovať, ktorých vizitky boli súčasťou fotokópií štvrťročných správ. Promotér je osoba, ktorej úlohou je zviditeľniť určitý produkt, značku alebo službu a učiniť ich pre zákazníkov atraktívnejšie a viditeľnejšie, často má podporiť ich predaj a v neposlednom rade zvýšiť prestíž a všeobecné povedomie o samotnej značke, či už výrobku alebo služby. Úlohou promotéra nemôže byť len fyzické odovzdávanie vizitiek rôznych firiem, bez ďalšieho.

8. Krajský súd dospel k záveru, že neboli splnené zákonné predpoklady pre aplikáciu základného nariadenia - čl. 13(3), nakoľko nebol preukázaný reálny súbeh činnosti žalobcu ako SZČO na území Poľskej republiky a zamestnanca na území SR. Nebolo preukázané, že žalobca vykonával činnosť ako zamestnaná osoba a činnosť ako samostatne zárobkovo činná osoba v odlišných členských štátoch tak, ako predpokladá čl. 13 (3) základného nariadenia. Potom záver prvostupňového správneho orgánu a žalovanej, že žalobcovi nevzniklo povinné nemocenské poistenie povinné dôchodkové poistenie a povinné poistenie v nezamestnanosti podľa slovenskej legislatívy je súladný so zákonom, nakoľko § 20 zákona o sociálnom poistení ako zákonnú podmienku vzniku povinného poistenia predpokladá existenciu statusu žalobcu ako zamestnanca v pracovnom pomere. Takýto záver nie je v rozpore so skutočnosťou, že žalobcovi bol vydaný registračný list - prihláška FO do Sociálnej poisťovne, v ktorej bol označený identifikačnými údajmi a bol označený aj jeho zamestnávateľ B. Podanie a registrácia prihlášky nie je dôkazom o skutočnosť (reálnom) vzniku pracovného pomeru žalobcu o zamestnávateľa.

9. Krajský súd konštatoval, že rozhodnutie žalovaného je v súlade s § 209 ods. 1 zákona o sociálnom poistení, vychádzal zo spoľahlivo zisteného skutočného stavu veci a obsahuje zákonom predpísané náležitosti. Žalobu ako nedôvodnú zamietol podľa § 190 zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“).

10. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 167 ods. 1 SSP. Žalobcovi, ktorý nemal v konaní úspech, právo na náhradu trov konania nepriznal.

II.

11. Proti rozsudku správneho súdu žalobca podal v zákonnej lehote kasačnú sťažnosť pre nesprávne právne posúdenie veci podľa § 440 ods. 1 písm. g/ SSP. Navrhol, aby kasačný súd napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil správne súdu a sťažovateľovi priznal náhradu trov konania a kasačného konania.

12. V štyroch sťažnostných bodoch namietal najmä neprimerané použitie čl. 11 ods. 2 písm. a/ základného nariadenia ako aj sponchybnosť pracovnej zmluvy. Tvrdil, že uvedený článok základného nariadenia nebol aplikovateľný na prejednávajúcu vec, nakoľko sťažovateľ nevykonával len prácu na vlastný účet v Poľsku, ale aj závislú prácu ako zamestnanec na Slovensku, čo v konaní preukázal dôkazmi, ktorými ako zamestnanec disponoval. Z dôvodu súbehu výkonu SZČO v Poľsku a zamestnanca na Slovensku mal za to, že sa voči nemu uplatňuje výlučne čl. 13 (3) základného nariadenia, čo žalovaná nerešpektovala dôsledkom toho, že napriek ustanoveniam základného nariadenia sťažovateľ fakticky podlieha v tom istom čase legislatíve dvoch rôznych členských štátov, čo základné nariadenie prísne vylučuje. Otázka, či je žalobca osobou, ktorá zvyčajne vykonáva činnosť ako zamestnaná osoba a činnosť SZČO v odlišných členských štátoch je predmetom hmotnoprávneho posúdenia. Z ustanovenia čl. 16 ods. 2 vykonávacieho nariadenia vyplýva, že uplatniteľné právne predpisy určí inštitúcia členského štátu bydliska osoby, ktorá má podliehať čl. 13 základného nariadenia. S poukazom na čl. 16 ods. 1 vykonávacieho nariadenia sťažovateľ namietal oprávnenie správneho orgánu prvého stupňa ako aj správneho orgánu druhého stupňa vôbec vydať rozhodnutie o nevzniknutí povinného poistenia sťažovateľa podľa § 178 ods. 1 písm. a/bod prvý zákona o sociálnom poistení, nakoľko toto nie je v ich kompetencii, pričom sťažovateľ mal za to, že krajský súd v tomto ohľade nesprávne vec právne posúdil. Podporne poukázal na rozsudok najvyššieho súdu SR sp. zn. 9Sžso/90/2015 zo dňa 14. decembra 2016.

13. V súvislosti s návrhom poľskej inštitúcie ZUS na uzatvorenie spoločnej dohody medzi žalovanou a

poľskou inštitúciou ZUS v súlade s čl. 16 (4) nariadenia Európskeho parlamentu a Rady č. 987/2009, podľa ktorého malo byť aj sťažovateľovi určené poľské zákonodarstvo v druhom sťažnostnom bode poukázal na povinnosť preukázania takejto dohody. Určenie uplatniteľnej legislatívy nesmie byť arbitrárne a prispôsobenie faktov alebo udalostí, ku ktorým dochádza v jednom členskom štáte, nemôže viesť k tomu, aby sa iný členský štát stal príslušným alebo jeho právne predpisy uplatniteľnými (bod č. 11 preambuly vykonávacieho nariadenia).

14. V treťom sťažnostnom bode sťažovateľ namieta posúdenie záznamu o vykonanej kontrole dňa 14. júla 2011, ktorý bol podkladovým rozhodnutím pre vydanie samotného rozhodnutia. Nesúhlasil s tým, že konajúce správne orgány považovali otázku reálneho výkonu činnosti sťažovateľa ako zamestnanca podstatnú pre vydanie rozhodnutia o vzniku/nevzniku poistenia v zmysle zákona o sociálnom poistení. Sťažovateľ mal za to, že krajský súd odignoroval záznam a správu o kontrole aj napriek značnému množstvu dôkazov, ktoré predložil na podporu preukázania reálneho výkonu prác. Podporne pritom poukázal na skutkovo a právne obdobnú vec vedenú na Krajskom súde v Prešove sp. zn. 1S/12/2014 zo dňa 28. októbra 2014 pri posudzovaní reálneho výkonu činnosti zamestnanca na území Slovenskej republiky a poukázal aj na nález Ústavného súdu sp. zn. I.ÚS 87/2014 zo dňa 10. septembra 2014.

15. Polemika nad výkladom náplne práce promotora, bez reflektovania v tomto ohľade na zmluvnú voľnosť medzi sťažovateľom a jeho zamestnávateľom, pri nerešpektovaní existencie pracovnej zmluvy ako právneho vzťahu zakladajúceho pravidelný príjem v zmysle § 4 ods. 1 zákona o sociálnom poistení došlo zo strany správneho súdu k porušeniu zákona nesprávnym právnym posúdením veci.

III.

16. Žalovaná vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti sa stotožnila s rozsudkom krajského súdu a mala za to, že tento rozsudok je riadne odôvodnený a správny. Poukázala na bydlisko žalobcu v Poľskej republike. Pri posudzovaní statusu žalobcu ako zamestnanca je preto potrebné vychádzať z koordinačných nariadení Európskej únie. Opätovne poukázala na aplikáciu čl. 13 (3) základného nariadenia a na potrebu splnenia niekoľkých podstatných náležitostí, ako je napríklad reálny výkon činnosti zamestnanca na území Slovenskej republiky. Formálne založenie pracovnoprávneho vzťahu pracovnou zmluvou ešte nezakladá žalobcovi automaticky právo na aplikáciu čl. 13 (3) základného nariadenia. Nestotožnila sa preto s názorom žalobcu, že na základe pracovnej zmluvy automaticky nadobúda status zamestnanca.

17. Za účelom preukázania skutočného výkonu činnosti na území Slovenskej republiky každého zamestnanca zamestnávateľa B. - GM CONZULTING bola vykonaná fyzická kontrola priamo v mieste podnikania, ktoré bolo uvedené vo výpise zo živnostenského registra. Reálny výkon činnosti zamestnancov na území Slovenskej republiky nebol preukázaný. O vykonanej kontrole bola dňa 14. júla 2011 spísaná Správa o vykonaní kontroly, nie záznam, ako uvádza žalobca. Žalovaná má za to, že nesprávne označenie výsledku kontroly nemá vplyv na obsah daného dokumentu, z ktorého jasne vyplýva, že bolo zistených viacero pochybení.

18. V ďalšom poukázala na čl. 16 (4) vykonávacieho nariadenia, v zmysle ktorého, ak existuje neistota vo veci určenia uplatniteľných právnych predpisov, v dôsledku ktorej je potrebné, aby inštitúcie alebo úrady dvoch alebo viacerých členských štátov na požiadanie jednej alebo viacerých inštitúcií určených príslušnými úradmi dotknutých členských štátov alebo samotných týchto úradov navzájom rokovali, určia sa právne predpisy uplatniteľné na dotknutú osobu vzájomnou dohodou a so zreteľom na čl. 13 základného nariadenia a príslušné ustanovenia čl. 14 vykonávacieho nariadenia.

19. Za účelom zabezpečenia ochrany práv zamestnancov zamestnávateľa B. - GM CONZULTING prebehlo v novembri 2012 bilaterálne rokovanie medzi Sociálnou poisťovňou a poľskou inštitúciou sociálneho zabezpečenia ZUS vo Váršave a následne došlo medzi týmito inštitúciami k dohode v otázke riešenia príslušnosti k právnym predpisom zamestnancov zamestnávateľa B. - GM CONZULTING. Sociálna poisťovňa, ústredie, listom zo dňa 10. decembra 2013 akceptovala návrh poľskej inštitúcie sociálneho zabezpečenia ZUS zo dňa 10. októbra 2013, na uzatvorenie spoločnej dohody v súlade s čl. 16 (4) vykonávacieho nariadenia, v zmysle ktorej bolo aj žalobcovi určené poľské zákonodarstvo, ktoré

má konečnú platnosť. Určenie poľského zákonodarstva zo strany poľskej inštitúcie sociálneho zabezpečenia ZUS v praxi znamená, že aj keby došlo k zrušeniu napadnutého rozhodnutia, žalobca bude podliehať poľskej legislatíve. Súčasne podotkla, že dohoda podľa čl. 16 (4) vykonávacieho nariadenia nemusí mať písomnú formu.

20. V závere vyjadrenia poukázala na rozsudky Krajského súdu v Žiline v obdobných veciach, ktoré už nadobudli právoplatnosť a Najvyššieho súdu SR v jej prospech. Podľa názoru Najvyššieho súdu SR nebolo preukázané, že by žalobkyňa reálne fakticky vykonávala činnosť zamestnanca u zamestnávateľa REPRUF, s.r.o.

IV.

21. Podľa § 492 ods.2 zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok účinný od 1.7.2016 odvolacie konania podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov.

22. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd kasačný (§ 11 písm. g/ v spojení s § 438 ods. 2 SSP) preskúmal napadnutý rozsudok správneho súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo (§ 453 ods. 2 SSP), kasačnú sťažnosť žalobcu prejednal bez nariadenia pojednávania (§ 455 SSP), keď deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne 5 dní vopred na úradnej tabuli a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk (§ 452 ods. 1 v spojení s ust. § 137 ods. 4 SSP) a dospel k záveru, že v danej veci neboli splnené zákonné podmienky pre zamietnutie žaloby.

23. Predmetom kasačného konania v danej veci bol rozsudok krajského súdu, ktorým tento postupom podľa § 190 SSP zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania zákonnosti postupu a rozhodnutia žalovanej .

24. Z obsahu spisov kasačný súd zistil, že preskúmaným rozhodnutím žalovaná potvrdila rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu Sociálnej poisťovne, pobočka Trnava, ktorým táto rozhodla podľa § 178 ods. 1 písm. a/ prvý bod zákona o sociálnom poistení a na základe článku 13 (3) a 13 (4) základného nariadenia vo veci zrušenia vzniku nemocenského poistenia, dôchodkového poistenia a poistenia v nezamestnanosti tak, že žalobcovi nevznikla účasť na nemocenskom poistení, dôchodkovom poistení a poistení v nezamestnanosti dňom 1. augusta 2010.

25. V procese posudzovania zákonnosti rozsudku krajského súdu, napadnutého kasačnou sťažnosťou žalobcu, kasačný súd vychádzal zo skutkových zistení vyplývajúcich z administratívneho spisu, na ktoré poukázal už krajský súd v odôvodnení napadnutého rozsudku, z ktorých dôvodov ich najvyšší súd už neopakuje a súčasne na ne poukazuje.

26. Podľa § 210 ods. 1 zákona o sociálnom poistení organizačné zložky Sociálnej poisťovne vydávajú rozhodnutia vo veciach uvedených v § 178 ods. 1 písm. a/ a v § 179 ods. 1 písm. a/ a b/.

27. Podľa § 6 ods. 1 zákona o sociálnom poistení poistenec podľa tohto zákona je fyzická osoba, ktorá je nemocensky poistená, dôchodkovo poistená alebo poistená v nezamestnanosti podľa tohto zákona.

28. Pravidlá určujúce príslušnosť k systému sociálneho zabezpečenia osôb vykonávajúcich činnosť v štátoch Európskej únie upravujú koordinačné nariadenia, Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 883/2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia a jeho vykonávacie nariadenie č. 987/2009. Základné nariadenie v druhej hlave ustanovuje určenie príslušnosti právnych predpisov uplatniteľných na fyzické osoby vykonávajúce zamestnanie alebo samostatne zárobkovú činnosť v členských štátoch. V článku 11 ods. 1 uvedeného nariadenia Európsky parlament a Rada ustanovuje všeobecné pravidlo zakotvené v preambule tohto nariadenia, že osoby, na ktoré sa toto nariadenie vzťahuje, podliehajú právnym predpisom len jedného členského štátu; tieto právne predpisy sa určia v súlade s touto hlavou. V čl. 11 ods. 3 písm. a/ uvedeného nariadenia európsky zákonodarcovia stanovia, že s

výhradou článkov 12 až 16 osoba vykonávajúca činnosť ako zamestnanec alebo samostatne zárobkovo činná osoba v členskom štáte podlieha právnym predpisom tohto členského štátu. Pokiaľ fyzická osoba vykonáva činnosť ako zamestnaná osoba a činnosť ako samostatne zárobkovo činná osoba v odlišných členských štátoch sa určí príslušnosť právneho predpisu členského štátu EÚ podľa právnej úpravy ustanovenej v čl. 13 ods. 3 základného nariadenia, v zmysle ktorého osoba, ktorá zvyčajne vykonáva činnosť ako zamestnaná osoba a činnosť ako samostatne zárobkovo činná osoba v odlišných členských štátoch, podlieha právnym predpisom členského štátu, v ktorom vykonáva činnosť ako zamestnanec, alebo ak vykonáva takúto činnosť v dvoch alebo viacerých členských štátoch, právnym predpisom určeným v súlade s odsekom 1 čl. 13. Od 28. júna 2012 nadobudlo účinnosť Nariadenie (ES) č. 465/2012, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (ES) 883/2004 a uplatniteľnú legislatívu v prípade súbežného výkonu zamestnania v dvoch alebo viacerých členských štátoch upravuje podrobnejšie. Pri súbežnom zamestnaní v dvoch členských štátoch pre zamestnávateľov s registrovanými sídlami alebo miestami podnikania v odlišných štátoch sa skúma podmienka podstatného výkonu činnosti zamestnanca v jednotlivých členských štátoch. SZČO zvyčajne vykonávajúca činnosť v dvoch alebo viacerých členských štátoch, podlieha legislatíve štátu, v ktorom sa nachádza centrum jej záujmu, ak nemá bydlisko v jednom z členských štátov, v ktorých vykonáva podstatnú časť svojej činnosti.

29. Kasačný súd vychádzajúc z obsahu spisov zistil, že za účelom zabezpečenia ochrany práv zamestnancov zamestnávateľa B. - GM Conzulting prebehlo v novembri 2012 bilaterálne rokovanie medzi Sociálnou poisťovňou a poľskou inštitúciou sociálneho zabezpečenia ZUS vo Varšave. V súlade s článkom 16 ods. 4 vykonávacieho nariadenia č. 987/2009 došlo medzi týmito inštitúciami k dohode v otázke riešenia príslušnosť k právnym predpisom zamestnancov firmy B. - GM Conzulting.

30. Sociálna poisťovňa, ústredie listom zo dňa 10. decembra 2013 akceptovala návrh poľskej inštitúcie ZUS zo dňa 10. októbra 2013, na uzatvorenie spoločnej dohody medzi Sociálnou poisťovňou a poľskou inštitúciou ZSU v súlade s článkom 16 ods. 4 vykonávacieho nariadenia č. 987/2009, v zmysle ktorej bolo aj žalobcovi určené poľské zákonodárstvo, ktoré má konečnú platnosť.

31. Napriek uvedenému žalovaný ako odvolací orgán rozhodujúc podľa § 179 ods. 1 písm. b/ zákona o sociálnom poistení konal a rozhodol o odvolaní proti rozhodnutiu prvostupňového správneho orgánu dňa 21. februára 2014 tak, že rozhodnutie vo veci vzniku sociálneho poistenia podľa slovenskej legislatívy potvrdil napriek tomu, že z ustanovenia čl. 16 ods. 2 vykonávacieho nariadenia vyplýva, že uplatniteľné právne predpisy určí inštitúcia členského štátu bydliska, ktorá má podliehať čl. 13 základného nariadenia. Po takomto určení aplikovateľnej legislatívy Sociálna poisťovňa, ústredie nemala právomoc vôbec konať a rozhodovať, čo je skutočnosť vyplývajúca jednak z účelu nariadení ako aj zo slovenského právneho poriadku. Žalobca, na ktorého sa základné a vykonávacie nariadenie vzťahuje, podlieha právnym predpisom len jedného členského štátu, preto právomoc na vykonávanie sociálneho poistenia a akéhokoľvek konania a rozhodovania s ním spojeného má inštitúcia sociálneho zabezpečenia len jedného členského štátu. Ak bola určená legislatíva Poľskej republiky, iba inštitúcia ZUS mala právomoc konať vo veci sociálneho poistenia žalobcu.

32. Skutočností preukazované účastníkmi konania k otázke reálneho výkonu činnosti zamestnanca na území Slovenskej republiky a okolností týkajúcich sa vykonávania podnikateľskej činnosti zamestnávateľa B. - GM Conzulting na území Slovenskej republiky vyhodnotil kasačný súd pre rozhodnutie veci za nadbytočné.

33. Kasačný súd s poukazom na závery uvedené vyššie dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie žalovanej náležite nevychádzajú z právnej úpravy ustanovenej vo vykonávacom nariadení EÚ v spojení s právnou úpravou ustanovenou v základnom nariadení EÚ, majúce za následok ich nezákonnosť, z ktorých dôvodov najvyšší súd napadnutý rozsudok krajského súdu podľa § 462 ods. 2 SSP zmenil tak, že preskúmané rozhodnutie žalovanej podľa § 191 ods. 1 písm. c/, e/, f/ SSP v spojení s § 452 ods. 1 SSP zrušil a vec jej vrátil na ďalšie konanie.

34. O náhrade trov kasačného konania a trov konania pred správnym súdom rozhodol kasačný súd tak, že žalobcovi, ktorý v tomto konaní mal úspech, priznal nárok na ich náhradu (§ 467 ods. 1 SSP v spojení s § 167 ods. 3 písm. a/ SSP) v skrátenom rozsahu. Vzhľadom na závery uvedené vyššie kasačný súd námietky žalobcu uvedené v konaní súdneho prieskumu pred správnym súdom vyhodnotil bez právnej relevancie, ktoré nepodmienili jeho úspešnosť v tomto konaní. Z dôvodov, že v konaní súdneho prieskumu zákonnosti postupu a rozhodnutí správneho orgánu na základe správnej žaloby vo veciach sociálnych, ak žalobca je fyzickou osobou, správny súd nie je viazaný žalobnými bodmi, kasačný súd zrušil preskúmané rozhodnutia žalovanej a vec jej vrátil na ďalšie konanie, pričom k zrušeniu a vráteniu rozhodnutí žalovanej nedošlo z dôvodov tvrdení žalobcu v žalobe. Súčasne kasačný súd znížil nárok na náhradu trov konania aj z dôvodu, že v danej veci ide o tzv. typizované žaloby. V prejednávanych veciach ide o opakované konanie (ďalšie napr. 9Sžsk/83/2017), ktoré je skutkovo veľmi obdobné s totožnou právnou otázkou, týkajúcou sa uplatnenia práv žalobcu v predchádzajúcich správnych konaniach. Tomu zodpovedali aj jednotlivé podania úspešného žalobcu, čo do rozsahu a obsahu. Po zvážení uvedených hľadísk znížil najvyšší súd žalobcovi požadovaný nárok na náhradu trov konania v rozsahu 1/5 majúč za to, že priznanie nároku na náhrady trov konania žalobcovi v celom rozsahu, by v danom prípade bolo v rozpore s materiálnou spravodlivosťou.

35. Toto rozhodnutie prijal kasačný súd v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 139 ods. 4 veta prvá SSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.